

244

Március 15. évfordulóját ünnepelte az ország

Ifjúsági nagygyűlés a Múzeum-kertben

Csütörtökön országsszerte megemlékeztek az 1848-as polgári demokratikus forradalom és szabadságharc 125. és Petőfi Sándor születésének 150. évfordulójáról. A fiatalok megkoszorúzták azokat az emlékműveket, amelyek az egy és negyed századdal ezelőtti március 15-e kiemelkedő eseményeinek helyét jelölik, s a forradalmi ifjúsági napok rendez-

vényeinek sorozatán méltatták a dicső elődöket. A Hazafias Népfront Országos Tanácsa és a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség központi bizottsága ifjúsági nagygyűlést rendezett a Múzeum-kertben, ahová már korra reggel vörösnyakkendős úttörők, kokárdás diákok ezrei igyekeztek. Tíz órakor felhangzott a Himnusz, majd Koncz

Gábor színművész, a Vígyszínház tagja szavalta el a Nemzeti dalt. Dr. Gombár Józsefnek, a KISZ központi bizottsága titkárnak megnyitó szavai után Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke mondott ünnepi beszédet.

elindulhassanak azon az úton, amelyen járva mi már nagy eredményeket értünk el. Azt, hogy az egyes népek életében ez a pillanat mikor következik be, nem tudjuk. Azt azonban kétségtelenül tudjuk, hogy *korunk nagy társadalmi eszméjének diadalra juttatása, a kommunizmus megvalósítása elsősorban a mai ifjúság nagyserű feladata.* Ezt megteremteni tervek és álmok, munka és hősiesség nélkül lehetetlen.

Méltóan a tradíciókhoz

— Március 15-e nem egyszerűen csak ünnepi alkalom a szocializmust építő Magyarországon. 1945 óta a magyar munkásosztály, a magyar dolgozók március 15-e forradalmi eszméire nemcsak emlékeznek, hanem *cselekedeteikkel vállalják is ezt a történelmi örökséget.*

— Március 15-e jelentős szerepet tölt be nemzeti önismeretünk erősítésében, *népünk történelmi tudatának és szocialista hazafiságának gazdagításában is.* A sors véletlenje úgy hozta, hogy március 15-ét követi március 21-e, a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának évfordulója, majd április 4-e, népünk teljes és végleges felszabadulásának ünnepe. *E nagy sorsfordulók számunkra történelmileg és érzelmileg is így kapcsolódnak össze.*

— Népünk történetének ezen az emlékhelyén, a nagy korok nagy eseményeire visszatekintve, ünnepélyesen fogadjuk meg, hogy azok a fejezetek, amelyeket mi most írunk és írni fogunk, a legjobb tradíciókhoz méltóak, szépek és dicsőségesek lesznek.

— Fogadjuk, hogy hűségesen szolgáljuk hazánkat, a Magyar Népköztársaságot!

— Fogadjuk, hogy állhatatosan dolgozunk a szocializmus teljes felépítésén!

— Fogadjuk, hogy mindenkori áldozatkészen támogatjuk a szabadságunkért, függetlenségünkért, a békéért harcoló népeket! — *Éljen március 15-e!* — fejezte be nagy tapsval fogadott beszédét Kállai Gyula.

Az ünnepi beszédet követően koszorúkkal díszítették a március 15-i eseményeknek emléket állító márványtáblát. A népfronti koszorúját Kállai Gyula és Szentistványi Gyuláné, az országos tanács titkára, az ifjúsági szövetség koszorúját dr. Gombár József és Csillik András, a KISZ budapesti bizottságának első titkára helyezte el.

Koszorúzás

a Petőfi-szobornál

Koszorúzási ünnepséget tartottak délelőtt a Március 15-e téri Petőfi-szobornál is. A fellobogózt terezen ifjúgardisták álltak díszőrséget, a Himnusz hangjai után a Hazafias Népfront budapesti bizottsága nevében Korpai Jánosné, és dr. Forgács Tibor alelnökök koszorúztak. A KISZ budapesti bizottságának virágait dr. Alföldi Árpád titkár és Takács Istvánné, a budapesti úttörő-elnökség elnöke helyezte el.

Az ifjúkommunisták, az iskolák, tanintézetek képviselői virággal díszítették a Parlament előtti Kossuth-szobrot és a Duna-parti Bem-szobrot is. Március 15-éről bensőséges ünnepségeken emlékeztek meg az oktatási intézményekben; az általános és középiskolákban, a főiskolákon és az egyetemeken.

Az 1848-as polgári forradalom és szabadságharc kezdeteinek 125., valamint a Kossuth Lajos Katonai Főiskola jogelődje, a Kossuth Akadémia megalapításának 25. évfordulója alkalmából csütörtökön ünnepséget rendeztek a szentendrei katonai főiskolán. Az ünnepségen megjelent Czinege Lajos vezérrezdes, honvédelmi miniszter, s ott volt B. P. Ivanov vezérrezdes, az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet déli hadseregszopt parancsnoka, V. K. Andruszenko altábornagy, a Varsói Szerződés Egyesített Fegyveres Erő Főparancsnokjának magyarországi képviselője.

A honvédelmi miniszter katonai fogadása után felolvasták a díszparancsot, majd Czinege Lajos vezérrezdes mondott ünnepi beszédet. Ezután leleplezték az intézmény névadójának, Kossuth Lajosnak a szobrát, Csikszentmihályi Róbert szobrászművész alkotását.

— Történelmi emlékeiünk legbecesebbjei közé tartozik ez a tér, a Nemzeti Múzeum előtt — kezdte beszédét Kállai Gyula. — Egy és egy negyed százada, március 15-én sodró erejű, forradalmi népgyűlést tartottak itt.

— Több mint tizezren seereglettek össze: egyetemisták, pesti munkások, polgárok s a József-napi vásárra feljött parasztok. A gyűlésen a szabad magyar sajtó első termékeit osztogatták, Petőfi, Jókai, Vasvári állott a nép előtt és közösen tették le az esküt: *Rabok tovább nem leszünk!* Innen indult el a fellekesült tömeg, hogy kiszabadítsa börtönéből Tánácsics Mihályt, aki egy szemében testesítette meg a jobbágyság, a munkásság, a nép sorsát átérző értelmiség legjobb törekvéseit.

Történelmünk fordulópontja

— Március 15-ét a haladásért és a nemzeti függetlenségért vívott évtizedes belső harcok előzték meg, amelynek olyan kiemelkedő harcosai voltak, mint a magyar jakobinusok, Kölcsey és Vörösmarty, Széchenyi és Wesselényi, Eötvös József és a fiatal Kossuth. A forradalom közvetlen kitörését siettetette a forrongó Európa. Februárban Párizs utcáin lángolt fel a forradalom, amelynek vezető ereje már a munkásosztály volt. Március 13-án Bécs népe kelt fel, s 15-én már Pest következett. De az egész Európán végigfutó tűz nem állt meg Pesten sem: 18-án Berlin, majd az olasz városok felszabadulásra vágyó tömegei indultak rohamra a zsarnokság ellen.

— Március 15-e nemzeti történelmünk egyik fordulópontja. Az 1848-as törvények, köztük a jobbágyság felszabadítása, a honvédsereg megalakulása, Kossuth toborzó útjai, a győzelmes hadjáratok és elkeseredett küzdelmek, a Habsburg-ház trónfosztása, a Függetlenségi Nyilatkozat elfogadása nyitánya volt annak az új korszaknak, amelyben, ha rövid időre is, megvalósult nemzeti függetlenségünk. *E forradalmi tettek megnyitották népünk előtt a társadalmi felébredés útját.* Az 1848—1849-es forradalom és szabadságharc egyik tanulsága, hogy a nemzeti függetlenség és a társadalmi haladás ügye elválaszthatatlan egymástól. E cél mellett népünk akkor is kitartott, amikor körülöttünk kihunyott a forradalom lángja, s Európa újra lecsendesült. *Ez a végső helytállás emelte népünket az európai népek élvonalába.*

Forradalmi örökségünk

— Nemzeti történelmünk másik nagy tanulságával szintén 1848—49 gazdagított bennünket. A szabadságért és a haladásért vívott harc akkor sem hiábavaló, ha átmeneti vereséggel végződik. Ez a nem egészen másfél esztendő olyan mély nyomot hagyott népünk lelkeiben, emlékeztében, amelyet kitörőlni soha többé nem lehetett. *Kossuth, Petőfi, Tánácsics forradalmi szellemének lényegesen örökösei mindenkor a munkások, parasztok, haladó gondolkodású írók, művészek, értelmiségiek voltak.* Ők gondolkodtak arról, hogy 1848 márciusának tüze tovább lobogjon. A legmeggyőzőbb példa erre, hogy a második világ-háború idején, a nemzetet fenyegető katasztrófa árnyékában, a faszizmus és a háború

elleni harc hívei és irányítói nyúltak e forradalmi hagyatékhoz. *A faszizmus ellen, a háborúból való kilépésért, a Szovjetunióval és a haladó népekkel való barátság mellett a legnagyobb és leghatásosabb demonstráció ez időben az 1942-ben megalakult Történelmi Emlékbizottság rendezésében Petőfi szobránál zajlott le.* Mint 1848-ban, 1942-ben is az európai reakció legveszedelmesebb ereje, ezúttal a népek függetlenségét fenyegető hitleri faszizmus ellen folyt a harc. Ezt fejezte ki a tömegek elemi erejű követelése: *Le a faszizmussal! Le a háborúval! Éljen a független, szabad, demokratikus Magyarország!*

— 1848 hagyományainak nagy, mozgósító ereje volt a felszabadulás után is, amikor népi demokratikus államrendünket megalkottuk és megerősítettük. *A felszabadulás után az első nemzetgyűlés Debrecenben, ugyanabban a helyiségben, a kollégium oratóriumában ült össze, ahol 1849-ben a Függetlenségi Nyilatkozatot elfogadták.*

— A felszabadulás után három évvel köszöntött ránk 1848 századik évfordulója. A fiatal népi demokrácia e nagy ünnepére készülve újjá alakult és kiegészült a Történelmi Emlékbizottság. A Kiskőrösön, Monokon és Acésteren rendezett nagygyűlések tanúsították, hogy tisztán és hamisítatlanul kívánjuk vállalni Petőfi, Kossuth, Tánácsics örökségét.

— Az ünnepségek kiemelkedő eseménye volt, hogy a Szovjetunió azokat a zászlókat, amelyeket békés szándéka demonstrációjaként 1941-ben visszadott, a centenáris ünnepségeken, ezen a téren másodsor, most már közvetlenül a forradalmi magyar nép kezébe adta át.

— Természetesen a felszabadulás utáni helyzetben nem volt elegendő csupán a 48-as eszmék felelevenítése. 1848 és 1945 között csaknem száz esztendő telt el. Időközben a világon új eszmék születtek s jutottak diadalra. *Marr és Engels* — akik az 1848-as szabadságharc hőseinek kortársai voltak, s akik a magyar nép küzdelmét mély rokonszennel, nagy figyelemmel kísérték és igen nagyra értékelték — egy új társadalmi rend elméleti alapjait rakták le, amely századunkban vált diadalmas valósággá. Akkor a polgári átalakulás jelentette a társadalmi haladást, most a polgári társadalom megdöntését és a *szocializmus felépítését követelte tőlünk a történelem.*

A munkásosztály a faszizmus és a háború ellen, majd a népi demokráciáért és a szocializmusért küzdve magává tette az 1848—49-es programot is, megtisztította a későbbiek során rárakódott reakciós torzításoktól és diadalra vitte. *Ebben a harcban vált ez a történelmi örökség a munkás-paraszt és értelmiségi tömegek közkincsévé.* Ebben a harcban lett a magyar kommunista mozgalom nemzeti erővé, a magyar nemzet hivatott vezetőjévé. E fejlődés következménye, hogy két dicsőséges, de elbukott kísérlet — az 1848—49-es és az 1919-es forradalom után —, 1945-ben a szabadság és a haladás ígérete végre beteljesedett. *Népünk testvéri szövetségben a Szovjetunióval és a szocialista országokkal újra, s most már következetesen és véglegesen a társadalmi haladás élvonalába került. Jogos nemzeti büszkeségünk, hogy Magyarország ma a haladó népek családjának*

megbecsült tagja és segít, támogatja mindenütt a világon azokat a népeket, amelyek szabadságukért, nemzeti függetlenségükért, a haladásért és a békéért küzdenek.

Az ifjúság feladata

— Március 15-e az egész magyar nép ünnepe, de *mindenekelőtt az ifjúságé,* hiszen ezen a napon a korabeli ifjúság színe-virága szólt bele a történelembe.

— Petőfi Sándor, aki pontosan megfogalmazott költői hivatásának tekintette, hogy lángoszlopként járjon elől, s vezesse népét, itt, ezen a helyen joggal úgy érezhette: teljesítette küldetését. *Vannak, akik azt képzelik: — Petőfi helyzete könnyű volt. Látta mi a teendő, s azt cselekedte. Akik így vélekednek, megfeledkeznek arról, hogy ezt a tiszta hártaozottságot ő sem kapta elől, s voltak olyan kérelhetetlenek a harcban, mint ő. Abban, hogy mindig igaz emberként, forradalmárként cselekedett, a nép szeretete, kora haladó eszméinek mély ismerete, látnoki tehetsége vezérelte.*

— Ezek a nemes emberi tulajdonságok: a tiszta emberség, a becsület, a következetesség, a haladó eszmék iránti fogékonyság, a nép szenvedélyes szeretete azonban nincs egyetlen korszakhoz vagy történelmi helyzethez kötve. Erre ma is nagy szükség van. Aki erre kötelezi el magát, a saját világában ugyanígy teljesítheti vállalt feladatát. *Igaz, vannak korok, amikor ez súlyos következményekkel jár. Ez jutott osztályrészül az 1848—49-es forradalom hőseinek is. Am nem kell ilyen messzire visszamennünk történelmünkben. Elegendő, ha azoknak a mártiroknak az emlékéit idézzük, akik a faszizmus hosszú és emberi önértéket tipró súlyos korszakában vállalták a küzdelmet eszméikért. A mi generációnk legjobbjai: Rózsa Ferenc, Schönherz Zoltán, Ságvári Endre, Bajcsy-Zsilinszky Endre azért harcoltak, azért áldozták életüket, hogy eljőjön a béke, az alkotó munka korszaka.*

— Öröm azzal a tudattal végignézni az önk derűs, fiatal seregén, hogy az itt összegyülekezettek már nem tudják és nem is fogják soha megtudni, mit jelent elnyomatásban és üldöztetésben élni.

— *A nép szeretetét, a helytállást most másként, elsősorban munkával, tanulással kell igazolniuk.* Bizonyára akadnak, akik ezt nem érzik elég vonzóknak, nagyszerűnek és felemelőnek. Pedig a béke, az építési munkája — ha tetszik: romantikája — méltó leginkább az emberhez. *Hatni, alkotni, gyarapítani — ez a mi legfőbb és legszentebb kötelességünk!* Eddig minden generációnak kijutott a munkából, a küzdelemből. Önök más, de semmivel sem könnyebb körülmények között a történelem eddigi legnagyobb tennivalóját kapták a sorstól osztályrészül: *az önök előtt járó generációval együtt a szocializmus teljes felépítésén munkálkodhatnak.* Eközben nem szabad megfeledkezniük arról sem, hogy a világon még száz- és százmilliók küzdenek az imperialista agresszió, a gyarmati rendszer ellen, nemzeti függetlenségükért, felszabadulásukért, hogy ők is